

Už jsme naznačili, že ve dvacátém století jsme svědky obnoveného zájmu o eschatologii (to je nauka o posledních věcech), jinými slovy jsme svědky zvýšeného zájmu o prorocství. Už po 1.sv.válce se udělal v této oblasti velký pokrok. Jakoby na určité úseky Písma dopadlo nové světlo. A nutno říci, že všechna pozornost se nakonec soustředila právě na hlubší studium knihy Zjevení. Ve svých poznámkách k této knize se snažím odolat pokušení prezentovat něco nového jen proto, abych byl jiný, předesílá výchozí postoj náš řečník. Stejně tak se chci vystříhat opakování otřepaných frází. Mnohé studie Zjevení jsou víceméně opisy jiných autorů. Musím říci, že ve své knihovně mám ke Zjevení víc komentářů než ke kterékoli jiné knize Bible, a většina z nich jsou téměř kopie těch předchozích.

Jiné nebezpečí, kterému se musíme vyhnout, je představa, že lze knihu Zjevení zobrazit nějakou mapou. Důvod je následující: kdyby na takové mapě bylo zachyceno všechno, co tam být má, byla by tak komplikovaná, že by jí nikdo nerozuměl. Naopak, je-li stručná natolik, aby byla srozumitelná, neposkytuje dost informací.

Pokusím se tedy na úvod jen zjednodušeně vyjádřit různá období z knihy Zj a zároveň podat celkový obraz, který se nám při čtení knihy bude zpřesňovat.

Na začátku je Kristův kříž a jeho nanebevstoupení. V 1.kap. vidíme oslaveného Krista, ve 2-3 kap. církev. Ve 4-5 kap. je církev už v nebi, a na zemi probíhá velké soužení - kap.6-18. V 19.kap. se Kristus vrací na zem a ustavuje své království. 20.kap. zachycuje tisíc let jeho vlády. Pak vidíme Velký bílý trůn, soudný stolec pro všechny zahynulé, a v kap.21-22 začíná věčnost. To je v kostce celá kniha Zjevení.

Nějaký p.Stauffer, kterého cituje náš americký pastor učinil důležité pozorování: Domitián byl prvním císařem, který vedl svou vlastní válku proti Kristu, a v jistém smyslu se dá říci, že odpovědí na tento jeho útok byla kniha Zjevení, napsaná prostřednictvím Kristova posledního apoštola, Jana. Už Nero popravil Pavla a Petra, ale ten v nich viděl jen jakési nepříliš významné buřičské Židy. Domitián jako první pochopil, že za křesťanským hnutím stojí záhadná osoba, ohrožující slávu císařství. Byl první, kdo této bytosti vyhlásil válku a je třeba dodat, že byl také první, kdo ji prohrál. Pro naše přiblížení k textu Zj je velmi důležité mít před očima předmět celé knihy. Abych to zdůraznil a ještě jednou podtrhl, nedává si pokoj náš metodický vedoucí, chci obrátit vaši pozornost na Zj 1,1 - "Zjevení JEŽÍŠE KRISTA, kteréž dal jemu Bůh, aby ukázal služebníkům svým, které věci měly by se díti brzo".

Dobře si tedy zapamatujme, že to je zjevení Ježíše Krista a nikoho jiného. V evangeliích spatřujeme Krista za dnů, kdy byl v těle, ale evangelia nám ho nezjevují v plnosti. Vidíme ho tam v ponížení. Zde ve Zjevení je před námi odhalen také ve slávě. Všechno je pod jeho správou. Všemu velí. Je ukázán v pravém světle, jaký doopravdy je.

P.Snell to vyjádřil výborně: "Ve Zjevení je Beránek středem, kolem kterého se shlukuje všechno ostatní. Je základem, na němž všechno trvalé stojí. Hřebem, na němž všechno visí. Těžištěm, k němuž se všechno sbíhá. A pramenem, z něhož prýští veškeré požehnání. Beránek je světlo, sláva, život, Pán nebe a země, před jehož tváří musí zmizet každá poskvrna a v jehož přítomnosti se poznává plná radost. Proto nemůžeme jít dál při studiu Zjevení, pokud nevidíme Beránka. Jako směrovky podél cesty ať nám jsou skutečnosti, že On, který nás očistil od hříchů, je nyní slavně vyvýšený, a že každé koleno se před ním musí sklonit a každý jazyk jej vyznávat jako Pána."

K takovému vyjádření říkám haleluja! dodává náš Dr.McGee, neboť Beránek se chystá kralovat na této zemi. Je to Boží úmysl a cíl.

Jak už jsem řekl, kniha Zjevení není ve skutečnosti těžká, přesvědčuje nás ještě v samém úvodu náš teolog. Je knihou, která nevyžaduje, abychom ji sami pracně pořádali do jednotlivých úseků. Člení se sama velmi snadno. Jan to dělá za nás podle pokynů, které dostal. Ve Zj1,18 mluví Pán Ježíš jako oslavený Kristus: "...Já jsem ten první i poslední, a živý, ježto jsem byl mrtvý, a aj, živý jsem na věky věků. Amen. A mám klíče pekla i smrti".

Všimni si důležitých výpovědí Pána Ježíše o něm samém: "Jsem živý." "Byl jsem mrtvý." "Jsem živý navždy." "Mám klíče od pekla (hrobu) a smrti". A teprve pak říká Janovi, aby psal, a dává mu nástin obsahu Zj1,19: "Napiš ty věci, kteréž jsi viděl, a kteréž jsou, a kteréž se mají díti potom".

Nedává tím sám Pán Ježíš báječné a zásadní rozdělení? Vskutku nemůže být lepší. nejdřív říká: "Jsem živý". A vybízí Jana: "Napiš věci, které jsi viděl". Je tu minulý čas a týká se Janova vidění Syna člověka v nebi, oslaveného Krista, jak je popsán v 1.kap.

Pak říká: "Byl jsem mrtvý, a hle, jsem živý", a dává pokyn: "Napiš věci, které jsou". To je přítomný čas, vztahující se na Kristovu stávající úlohu či službu. Ještě uvidíme, jak mnoho toho DĚLÁ Kristus dnes. Uvědomujeme si, že je Hlavou církve? Chaos a zmatení nebo přímo duchovní zmar přichází tam, kde se tělo chce odtrhnout od hlavy. Ve 2-3.kap. uvidíme, jakou službu Kristus pro církev koná v současné době.

To třetí je: "Mám klíče pekla a smrti". Až se dostaneme do 5.kap., dozvíme se, že nebylo možné najít nikoho, kdo by měl právo otevřít tu knihu, kromě jediného - Pána Ježíše Krista. Kap.4-22 se tedy týkají budoucnosti, a proto Pán Ježíš Janovi řekl: "napiš ty věci, které se mají díti potom". Je velmi důležité si všimnout, že na vyjádření času "potom" jsou použita dvě řecká slova META TAUTA - "Po tom". Po čem? Po věcech, které se týkají církve.

V kap. 4-22 se tedy pojednává o věcech a událostech, které se mají díti po odchodu církve ze země. Ať se nikdo nenechá oklamat, a nepokouší se některé události z této třetí části vztahovat na naši přítomnost. Takhle vznikají prapodivné a někdy velmi smělé interpretace, které dnes slycháváme. Jan nám předkládá ve Zjevení minulost, přítomnost a budoucnost. A dá nám vědět až se dostane k onomu META TAUTA, "k věcem, které se stanou potom".

Nyní, před tím, než začneme postupně číst samotný text Zj, máme před sebou ještě stručný přehled, v němž náš učitel používá v podstatě Janovo členění:

- I. OSOBA Ježíše Krista - Kristus ve slávě (1).
- II. VLASTNICTVÍ Ježíše Krista - jeho církev na světě (2-3).
- III. PROGRAM Ježíše Krista - viděný v nebi(4-22).

Poslední oddíl se zabývá dokončením všech věcí na této zemi. Právě proto je Zjevení tak slavnou a překrásnou knihu.

V první části knihy Zjevení uvidíme Krista v jeho postavení a slávě jako velkého nejvyššího kněze, který spravuje svou církev. Uvidíme, že má absolutní moc. V evangeliích se nám jeví mírný, ponížený, pokorný. Stal se terčem zloby svých nepřátel na této zemi, až nakonec zemřel na kříži! Naprosto jiný je jeho obraz ve Zjevení. Zde vystupuje jako ten, kdo má absolutní moc. Ačkoli je doposud Božím BERÁNKEM, je to jeho hněv, hněv Beránka, který se tu projeví a naplní zemi hrůzou. Když mluví ve svém hněvu, tak na zemi začíná jeho soud.

Dominantním tématem knihy je prostě osoba Ježíše Krista. Když se scéna přemísťuje do nebe, vidíme ho tam, jak má vše pod svou kontrolou. Mějme na paměti, že je hlavním tématem celé Bible, nejen knihy Zj. Celé Písmo je theocentrické i kristocentrické, v jeho středu je Bůh a Kristus. Protože Kristus je Bůh, je to On, kdo vyplňuje obzor celého Božího slova. To musíme mít na paměti zejména při studiu knihy Zjevení (určitě víc než při četbě evangelií).

Bible ve své celistvosti nám říká, co On učinil v minulosti, co dělá nyní a co ještě bude dělat. Kniha Zjevení z pohledu našeho časového horizontu zdůrazňuje to druhé a třetí: co DĚLÁ a co BUDE DĚLAT.

Poslední kniha SZ, Malachiáš, končí zmínkou o slunci spravedlnosti, které má vzejít. Tato naděje se vztahuje na prokletou zemi, a touto nadějí je druhý příchod Pána Ježíše Krista. Kniha Zjevení končí pohledem na jasnou jitřní hvězdu, končí touhou po Kristu v jeho příchodu pro církev. Církev opustí tento svět. Vtržení je nadějí NZ, právě tak jako zjevení a poznání Krista bylo nadějí SZ. Toto poznání Krista je dovedeno k úplnosti právě v knize Zjevení.

A než si už konečně otevřeme samotný text naší knihy Zj, kterou máme před sebou, všimněme si podle návrhu našeho Dr.McGee také zvláštní provázanosti mezi knihou Genesis (1M) a knihou Zj,

čili mezi první a poslední knihou Bible. Gen ukazuje počátek, Zj konec. Také kontrast mezi oběma knihami je pozoruhodný:

V Gen byla země stvořena; ve Zj země nakonec zmizí.

V Gen došlo k první Satanově vzpouře; ve Zj bude už k poslední.

V Gen byly slunce, měsíc a hvězdy stvořeny ke správě času na zemi; ve Zj jsou též nebeská tělesa určena k soudu nad zemí. V Gen byla slunci dána správa nade dnem, ve Zj už není slunce zapotřebí.

V Gen byla tma nazvána nocí, ve Zj už "noci nebude" (Zj21,25; 22,5).

V Gen byly vody pojmenovány mořem; ve Zj už žádné moře není.

V Gen hřích vstoupil na scénu, ve Zj definitivně mizí.

V Gen bylo vysloveno zlořečení na adresu člověka, ve Zj je odstraněno.

V Gen nastoupila smrt, ve Zj už je smrt přemožena a víc neexistuje.

V Gen je počátek zármutku a utrpení, ve Zj více nebude nářku ani slz.

V Gen byla "svatba" prvního Adama, ve Zj se slaví svatba posledního Adama.

V Gen jsme viděli město zbudované lidmi, Babylon; ve Zj je město lidí - Babylon, zničeno, aby povstalo nové město, Boží město - nový Jeruzalém.

V Gen byl předpověděn Satanův osud; ve Zj byl ortel nad Satanem s konečnou platností vykonán.

Je zajímavé, že Gen otevírá Bibli pohledem nejen na naši zeměkouli, ale pohledem zahrnujícím celý vesmír: "Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi" (Gn1,1). Stejná je i poslední kniha Bible. Zjevení nám odkrývá Boží záměr s vesmírem a se stvořením. Není jiná kniha, která by se knize Zj podobala.

** *- P Í S E Ň -*

Tak se, milí posluchači, dostáváme k 1.kapitole knihy Zj, jejíž hlavní téma je jasné: Pán Ježíš Kristus.

V první části celé knihy vidíme Pána Ježíše Krista v jeho slávě a postavení velekněze nad svou církví. V postavení někoho, kdo má absolutní moc. V evangeliích vystupoval jako mírný, ponížený, pokorný, a nakonec jako umírající na kříži. Na zemi byl terčem útoků nepřátel. Zjevení ho však představuje docela jinak. Zůstává Beránkem Božím, ale má moc, uvědomujeme si, že před jeho hněvem se země chvěje hrůzou.

Co se týče názvu knihy Zj, není to výmysl nějakého vykladače, ale je odvozen přímo z textu, jak nám jej podle pokynů Pána Ježíše zaznamenal sám AJan:

Zjevení Ježíše Krista, které dal jemu Bůh, aby ukázal služebníkům svým, které věci měly by se díti brzo, on pak zjevil, poslav je skrze anděla svého služebníku svému Janovi. Zj1,1

Než se pustíme dále, musím sem vložit malou poznámku o překladu Písma, k němuž se posléze vyjádří také náš učitel. Pokud se dostáváme k tak závažné a přitom tak různorodě vykládané biblické knize, jako je Zj, pak je nutno pečlivě hledět také na otázku překladu původního řeckého textu.

Povětšinou jsme v našich pořadech vycházeli z nejpoužívanějšího českého ekum. překl. Na mnoha místech jsme si ovšem uvedli, že tento překlad, i když jazykově je docela pěkný, v řadě míst je buď příliš volný a někdy má dokonce charakter účelového výkladu, s ohledem na to mu překladatelé porozuměli, či spíše, s ohledem na to, jaký měli teologický názor. A to může být v některých místech vysloveně zavádějící. Proto je nutné jej srovnávat také s jinými překlady, aby se předešlo falešným výkladům...

Nekladu si za cíl hodnotit všechny české překlady Písma a nemám k tomu ani autoritu, ale to, co jsem právě řekl, vychází z konkrétních veršů, s jejichž vyjádřením ve vztahu k originálu prostě kategoricky nemohu souhlasit.

Prozradil jsem vám už, přátelé, že s přípravou (čili především s překladem) textů těchto pořadů, které se týkají Zj, mi tentokrát vydatně pomáhali manželé Zemanovi z Brna. Jejich hlasy nejsou neznámé těm, kdo TWR poslouchají pravidelně.

Spolu se mnou jsou milovníky a ctiteli starého kralického překladu, i když je nám všem známo, že také má řadu nedokonalostí. Zejména v tom smyslu, že nevychází z těch úplně nejstarších nalezených rukopisů, které máme k dispozici dnes. Pochopitelně jeho nevýhodou v obecném pojetí

je také stáří jazyka. Kralický jazyk (z konce 16. a ze začátku 17.stol.) se přece jen dost podstatně liší od naší současné mluvy. Některá slova docela vymizela, u jiných se posunul význam... A tak je těžké se rozhodnout mezi existujícími českými překlady, který z nich zvolit jako výchozí, jako hlavní, jako nosný... Zemanovi se rozhodli právě pro překlad kralický, takže pokud tu výslovně nebude uvedeno jinak, budeme citovat především z něho.

Ovšem nezoufejme. Podobné rozpaky měl i náš Dr.McGee. Ve své knize REVELING THROUGH REVELATION (Radost ze Zjevení) uvedl vlastní doslovný překlad knihy Zjevení, a zde při výkladu Zj jej rovněž občas používá.

Už dlouhá léta ten svůj překlad nazývám "McGee-ho ad absurdum překlad", dodává na vysvětlenou náš teolog. Neříkám, že je nějak podstatně lepší než jiné. Nehájil bych ho příliš, kdyby naň někdo zaútočil. Je to jen pokus vydolovat z řeckého originálu, co chtěl Jan doopravdy říci, a zároveň se v něm uplatnila snaha vyjádřit to jazykem, který by byl pokud možno doslovný a přitom dostatečně srozumitelný dnešním lidem.

Tolik tedy pár úvodních poznámek k překladům.

"Zjevení Ježíše Krista, které dal jemu Bůh, aby ukázal služebníkům svým, které věci měly by se díti brzo, on pak zjevil, poslav je skrze anděla svého služebníku svému Janovi" (Zj1,1).

"McGee-ho ad absurdum překlad", o kterém jsme se zmínili, se v tomto verši trochu liší svým závěrem (nutno říci, že je to, co tu říkám, je už druhý překlad, neboť česky vyjadřuji, jak to do svého rodného jazyka přeložil náš Američan:

"Zjevení Ježíše Krista, které mu dal Bůh, aby ukázal svým služebníkům, které věci měly by se brzy stát; on dal znamení skrze svého posla svému služebníku Janovi".

Především si prosím všimněme, že název knihy je "Zjevení". To je singulár, čili gramaticky vzato jednotné číslo. Nikoli plurál. Nikoli množné číslo.

Když jsem působil jako pastor v Los Angeles, vzpomíná zkušený pastor, přišel za mnou jeden kazatel, důchodce, a napadl mne za můj výklad knihy Zjevení. Řekl: "Vy vůbec nic nevíte o Zjeveních". Použil při tom množné číslo. "Bratře", odpověděl jsem, "máte absolutní pravdu, o takové knize nic nevím. Dokonce jsem ji nikdy ani neviděl". Byl chvíli zmaten a když mu došlo, co míním, zůstal v rozpacích nad vlastní hloupostí. Kniha Zjevení je kniha "toho jednoho Zjevení". Je to APOKALYPSA, to znamená "odkrytí, odhalení, nebo zjevení" Ježíše Krista.

"Aby ukázal služebníkům svým, které věci měly by se díti brzy".

V poslední kapitole Zjevení dostává Jan pokyn: "Nezapečet'uj slov prorocství knihy této, neboť jest blízko čas" (Zj22,10). Jak jsme si už v úvodu k celé knize řekli, Zjevení tedy není nějaká zapečetěná kniha. Ale je otevřená a má být srozumitelná i dnes. V tom je rozdíl na příklad proti prorocství v knize Daniele, kde bylo Danielovi řečeno, aby své prorocství zapečetil.

Pán Ježíš mluvil v t.zv. "záhadných" (tajemných) podobenstvích. Upřímně řečeno, mnohá jsou záhadou (tajemstvím) i většině lidí v dnešní církvi. Ale náš Pán se k tomu vyjadřuje takto: "I řekl jim. Vám jest dáno znáti tajemství království Božího, ale těm, kteří jsou vně, v podobenství to všecko se děje, aby hledíce, hleděli, a slyšice, slyšeli, ale nesrozuměli, aby se snad neobrátili, a byli by jim odpuštění hříchové".

Rozumějte, přátelé, v evangeliích máme jen polovinu příběhu. Tou druhou půlkou je kniha Zjevení. Porozumíme jí ovšem jen za předpokladu, že naším učitelem bude Duch svatý. Kniha Zjevení však snímá závoj a my smíme vidět Krista v jeho odkryté kráse, moci a slávě. Tato kniha je opakem tajemství. Dosud utajené věci jsou v ní odhaleny. Ale současně je PROROCTVÍM, jak uvidíme v dalším verši.